

8. aprill 2025

Lahend nr 22077/19 - õigus eraelu austamisele

Green vs. Ühendkuningriik

Artikkel 8

Asjaolud

Kaebaja on tuntud ärimees ja oli rahvusvahelise jaemüügiettevõtte Arcadia Group esimees, millele kuulub mitmeid suuri kaubamärke, sealhulgas Topshop. Kaebaja saavutas kahe oma kaubamärgi endiste töötajatega kokkuleppeid, mille suhtes kehtisid vaikimiskokkulepped („NDA“). Seejärel võttis temaga ühendust Telegraph Media Group Limited („Telegraph“) ajakirjanik, kes kavatses avaldada artikli endiste töötajate väidete kohta, et kaebaja ametialane käitumine oli seotud seksuaalse ahistamise ja kiusamisega. Kaebaja ja kaks tema kaubamärki taotlesid ettekirjutust, et takistada Telegraphil avaldada temale konfidentsiaalsust rikkudes teatavaks saanud materjali, samuti ajutist ettekirjutust, et takistada teabe avalikustamist kuni kohtuistung toimumiseni.

Apellatsioonikohus tegi ajutise määruse ja anonüümsuse korralduse kuni kiirendatud kohtuprotsessi läbiviimiseni. Telegraph avaldas artikli, kuid järgis määruses sätestatud tingimusi. Lord Hain, ülemkoja liige, tuginedes parlamendi privileegile, tegi siiski täiskogu istungisaalis isikliku avalduse, milles märkis, et kaebaja on anonüümse artikli subjekt. Lord Haini kommentaarid levisid laialdaselt ja anonüümsuse hoidmise korraldus, mis oli muutunud mõttetuks, tühistati varsti pärast seda kokkuleppel. Kaebaja loobus oma kahju hüvitamise nõudest Telegraphi vastu põhjendusega, et avaldatud teave ei olnud piisavalt konfidentsiaalne, et õigustada riski ning tema personali aega ja häireid, mis kaasneksid selle menetlemisega. Vahepeal hindas ülemkoja standardite volinik kaebaja esitatud ametlikku kaebust lord Haini vastu ülemkoja käitumiskodeksi rikkumise eest. Volinik leidis, et väited, mis puudutavad kohtu alluvuse reeglit ja parlamendi privileegide kaitset, ei kuulu tema pädevusse.

EIK-sse pöördudes tugines kaebaja artiklile 8 ja kaebas parlamendiprivileegide kasutamise üle ilma piisavate kontrollimehhanismideta, et avalikustada kohtumäärusega kaitstud teavet. Ta viitas ka artiklitele 6 lõige 1 ja 13, väites, et tal ei olnud võimalik algatada menetlust Lordide Koja liikme vastu, kelle avaldus muutis tema hagi The Telegraphi vastu konfidentsiaalsuse rikkumise asjus sisutuks.

EIK seisukohad

Artikkel 8

(1) Sekkumise olemasolu

EIK leidis, et oli toimunud sekkumine kaebaja õigusesse eraelu austamisele. Tema nime avalikustamine Lordide Kojas seoses „tõsiste süüdistustega korduvas seksuaalses ahistamises, rassistlikus solvamises ja kiusamises“ oli piisavalt tõsine, et kahjustada tema mainet. See avalikustamine toimus hoolimata esialgsest kohtumäärusest, milles oli põhjalikult kaalutud artiklite 8 ja 10 vahelise tasakaalu küsimust ning järeldatud, et avaldamine põhjustaks kõigile hagejatele, sealhulgas kaebajale, kohest, märkimisväärset ja võimalik, et pöördumatut kahju.

(2) Vastavus artiklile 8

---

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.

EIK märkis, et käesolevas asjas seisnes küsimus selles, kas artiklist 8 tulenev positiivne kohustus nõuab ennetavate ja järgneva kontrolli mehhanismide rakendamist, et takistada parlamendiliikmetel avaldamast teavet, mis on privaatsust kaitsvate kohtumäärustega kaitstud.

Siseriiklikud kohtud olid esialgselt kohtumäärust otsustades läbi viinud hoolika tasakaalustamise ning leidnud, et kaebaja õigused artikli 8 alusel kaaluvad üles Telegraphi õigused artikli 10 alusel. Nõue kehtestada parlamendiliikmete sõnavõttudele ennetavad ja järgnevad kontrollid omavad tagajärgi, mis ulatuvad kaugemale konkreetse juhtumi asjaoludest, mistõttu pidi EIK arvestama kaebaja soovitud meetmete üldist iseloomu.

EIK artikli 10 käsitlevast kohtupraktikast tulenes selgelt, et Lordide Koda nautis oma tegevuse reguleerimisel laia kaalutlusruumi, sealhulgas otsustamisel, kas kehtestada *ex ante* või *ex post* kontrollid, et tema liikmed ei avaldaks privaatsusmäärusega kaitstud teavet. Vastavalt parlamentaarse autonoomia väljakujunenud põhiseaduslikule põhimõttele on esmajoones riiklike parlamentide ülesanne hinnata vajadust oma liikmete käitumise piiramiseks. Kohus vajaks tugevaid põhjuseid, et oma hinnang nende omaga asendada.

Ühendkuningriigis oli mõlemal parlamendikojal kehtestatud *sub judice* reegel, mille kohaselt pidid Lordide Koja liikmed andma Lordide Koja spiikrile vähemalt 24 tundi ette teada kavatsusest viidata pooleliolevale kohtuasjale. See reegel pakkus teatud määral ennetavat kontrolli parlamendiprivileegi kasutamise üle, kui tegemist oli kohtumenetluses oleva küsimuse arutamisega. Siiski, kuna *sub judice* reegel ei olnud osa Lordide Koja käitumisjuhendist, ei kuulunud selle rikkumised Lordide Koja standardite komisjoni pädevusse. Samas ei olnud parlamendiprivileegi süsteem täiesti ilma järgneva kontrollita – komisjon sai arutada üht kaebaja esitatud kaebust. Peale selle, kuigi parlamendiprivileegi ulatus oli parlamendi määrata, kuulus selle ulatuse tõlgendamine siiski kohtute pädevusse. Käesolevas asjas oli valitsus väljendanud „kahtluse puudumist“, et lord Haini tegevus jäi parlamendiprivileegi kohaldamisalasse. EIK hiljutisest uuringust 41 konventsiooniriigis ilmnes, et valdav enamus neist tunnustab samuti parlamendiliikmete sõnavabaduse puutumatus parlamentari istungitel. Kuid juhul, kui olukord ei oleks nii ühene, oleks inimesel võimalik kohtus väita, et parlamendiliikme tegevus jäi väljapoole parlamendiprivileegi ulatust. Kui see õnnestuks, võiks parlamendiliiget pidada kohtu solvamiseks vastutavaks ning puuduks põhiseaduslik takistus kahjunõude esitamiseks.

Kuigi juhtumist oli möödunud üle kümne aasta, ei olnud kaebaja väitnud, et selliste juhtumite arv oleks selle aja jooksul märkimisväärselt kasvanud, mis võiks seada kahtluse alla eelnevad järeldused. Tegelikult ei olnud EIK uuringu kohaselt ka teised liikmesriigid näidanud üles initsiatiivi tugevamate *ex ante* ja *ex post* kontrolli mehhanismide kehtestamiseks.

Kuigi parlamendikõne, mis rikub siseriikliku kohtu otsust, võib õõnestada kohtumenetluse legitiimsust ja põhiseaduslikku tasakaalu seadusandliku ja kohtuvõimu vahel, ei ole EIK ülesanne hinnata parlamendikõne väärtust ega selle panust „sisulisse avalikku arutellu“. Kui EIK leiaks, et parlamendis peetud kõne ei kuulu parlamendiliikme ametitegevuse alla, oleks see pretsedenditu ja vastuolus parlamendiprivileegi rakendamisega enamikus liikmesriikides.

Veelgi enam, kui EIK leiaks, et *ex ante* ja *ex post* mehhanismide puudumine parlamendiprivileegi kasutamise osas – sellise teabe avaldamiseks, mis on kaetud kohtu määrusega – rikub artiklit 8, tähendaks see, et Ühendkuningriigi parlament oleks sunnitud kehtestama täiendavaid meetmeid (minnes kaugemale olemasolevast *sub judice* reeglist), et tagada kohtumääruste järgimine parlamendiarutelude käigus. Selline järeldus muudaks nende kontrollide olemuse, kujundamise ja rakendamise kohtu järelevalve alla, mis tooks kaasa kaudse kontrolli kohtu poolt parlamendi sõnavabaduse üle, kuna kohus sellisel juhul sekkuks vähemalt kaudselt parlamendis tehtud avalduste hindamisse.

EIK ei tuvastanud artikkel 8 rikkumist.

Lisaks lükkas EIK enamushäältega tagasi kaebaja kaebuse artiklite 6 lõige 1 ja 13 alusel, milles ta väitis, et tal oli takistatud juurdepääs kohtule ja tõhusa õiguskaitsevahendi kasutamine, kuna tal ei olnud võimalik esitada hagi lord Haini vastu. EIK leidis, et see kaebus oli ilmselgelt põhjendamatu.

Lahendile on lisatud eriarvamus.

[Lahend](#) (inglise keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)